

Notitie uitwerking bekostiging LGF

Inleiding

Het wetsvoorstel voorziet in invoering van een leerlinggebonden financiering voor het regulier onderwijs, een geobjectieerde systematiek van indicatiestelling en de vorming van regionale expertisecentra (REC's). In het wetsvoorstel wordt bepaald dat de bekostiging van de REC's, de leerlinggebonden financiering in het regulier onderwijs en de taken –en functiebekostiging van de (v)so-scholen in algemene maatregelen van bestuur zijn uitwerking zal krijgen.

Veel vragen zijn gesteld over de bekostiging en de amvb's. De leden achten meer informatie over de bekostiging en de inhoud van de amvb's noodzakelijk om een oordeel te kunnen geven over het wetsvoorstel. Daarom is er voor gekozen om bij de Nota naar aanleiding van het verslag een notitie te voegen met een uitwerking van het financiële kader LGF. Het betreft de stand van zaken op dit moment. De genoemde bedragen zijn indicatief. Er vindt nog overleg over plaats met het georganiseerde onderwijsveld over de uitwerking binnen het vastgestelde budgettaire kader.

In de notitie wordt nadere uitleg gegeven over de wijze waarop de genoemde bekostiging zal worden geregeld en over de budgetten die daarmee zijn gemoeid. De bekostiging sluit zoveel mogelijk aan bij de huidige bekostigingsstromen.

De huidige bekostiging van zowel de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs als de regelingen voor ambulante begeleiding (AB) en aanvullend formatie beleid (AFB) in de reguliere scholen zijn zeer complex (en bevat een groot aantal uitzonderingen). Die complexiteit werkt door in de overgang naar een meer eenvoudige, transparante bekostiging. Daarbij zal rekening gehouden moeten worden met historisch gegroeide verschillen. Bij de beschrijving van de nieuwe systematiek zal telkens aangegeven worden hoe het huidige stelsel eruit ziet en welke keuzes bij de overgang naar het nieuwe stelsel zijn gemaakt.

In deze notitie wordt achtereenvolgens nader ingegaan op:

1. de extra investeringen in verband met LGF
2. de leerlinggebonden financiering in het regulier onderwijs
3. de bekostiging van de REC's
4. de bekostiging van de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

1. Investeringen LGF

Leerlingen die aan de indicatiecriteria voldoen kunnen naar een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs of met leerlinggebonden financiering naar een reguliere school. Wat betreft de geïndiceerde leerlingen is er sprake van open einde financiering. De criteria voor indicatiestelling zullen zodanig worden vastgesteld dat er sprake zal zijn van een beheersbare ontwikkeling in de aantallen geïndiceerde leerlingen.

In het kader van de Voorjaarsnota 2000 en de begroting 2001 is structureel fl. 50 mln. extra beschikbaar gekomen voor LGF. Deze extra uitgaven hebben betrekking op:

- de bekostiging van de REC's
- versterking van de leerlinggebonden financiering in het basisonderwijs
- financiering van de leerlinggebonden financiering in het voortgezet onderwijs
- financiering van de landelijke commissie toezicht indicatiestelling (LCTI).

In het kader van begroting 2002 zal worden voorgesteld om fl. 40 mln. extra in te zetten voor:

- extra klassenassistenten in cluster 4
- extra klassenassistenten in het zmlk
- preventieve ambulante begeleiding cluster 4.

Het geheel van structurele uitgaven komt er dan schematisch als volgt uit te zien:

	2001	2002	2003	2004	2005
1. REC					

bekostiging					
- indicatie- stelling - bestuurlijke en coördi-nerende taken	20	20	20	20	20
2. LGF basisonderwijs:					
- materieel	10	10	10	10	10
- linearisering	3	6	6	6	6
- terugplaatsing vanuit cluster 4	2	4	4	4	4
3. LGF voortgezet onderwijs	0	5	5	5	5
4. Bekostiging (v)so					
- klassen- assistenten zmlk	0	6	15	15	15
- harmonisatie cluster 4	5	9	22,5	22,5	22,5
- preventieve ambulante begeleiding cluster 4	0	1	2,5	2,5	2,5
5. LCTI	5	5	5	5	5
<i>Totaal structureel</i>	<i>45</i>	<i>66</i>	<i>90</i>	<i>90</i>	<i>90</i>

Toelichting op het schema:

Ad. 1. REC-bekostiging

De REC-bekostiging bedraagt fl. 20 mln. Zie voor de taken, de grondslagen en de systematiek van bekostiging van het REC hoofdstuk 3.

Ad. 2. LGF basisonderwijs

De materiële component van de bekostiging van een leerling in het regulier onderwijs is met fl. 1500,- verhoogd. De kosten hiervan bedragen in totaal ca. fl. 10 mln. De middelen voor deze intensivering zijn beschikbaar gekomen in het kader van de VJN 2000. Eveneens uit de VJN 2000 zijn middelen beschikbaar gekomen voor de linearisering van de AFB in het regulier onderwijs en de terugplaatsingsbegeleiding voor cluster 4- leerlingen. Daar beide maatregelen ingaan vanaf schooljaar 2001/ 2002 is hiervoor in 2001 fl. 3 resp. fl. 2 mln. gereserveerd.

Ad. 3. LGF voortgezet onderwijs

De investering van fl. 5 mln. voor versterking van de leerlinggebonden financiering in het voortgezet onderwijs is vanaf 2002 beschikbaar (vanaf inwerkingtreding LGF).

AD. 4. Bekostiging (v)so

In 2001 is een begin gemaakt met de harmonisatie van de bekostiging cluster 4. Voorstel is om in het kader van de begroting 2002 fl. 22.5 mln. in te zetten voor de harmonisatie van cluster 4 met ingang van de LGF-wet.

Daarnaast wordt voorgesteld extra te investeren in klassenassistenten in het zmlk. Zie hiervoor ook paragraaf 4.2. Tenslotte wordt voorgesteld om ook in cluster 4 preventieve ambulante begeleiding mogelijk te maken. In paragraaf 4.3 wordt dit punt nader toegelicht. Voor de voorgestelde investeringen geldt dat deze ingaan vanaf 01-08-2002. Er is daarom voor 2002 5/12 van het budget dat nodig is voor deze investeringen gereserveerd.

Daarnaast zijn in 2000, 2001 en 2002 incidentele middelen gereserveerd om de overgang naar de nieuwe situatie te maken (achtereenvolgens fl. 15 mln., fl. 10 mln. en fl. 5 mln.).

Deze middelen worden ingezet ten behoeve van:

- de REC-vorming en de inrichting van de REC's
- de voorbereiding van de indicatiestelling (ontwikkeling criteria, geautomatiseerde systemen, scholing e.d.)
- de onderwijskundige ontwikkeling (definiëren eindtermen/ kerndoelen, leermiddelenontwikkeling e.d.)
- voorlichting (m.n. gericht op reguliere scholen ter voorbereiding op de invoering van LGF en op ouders).

2. Leerlinggebonden bekostiging regulier onderwijs

2.1 Leerlinggebonden financiering voor scholen voor primair onderwijs

Leerlingen met een indicatie kunnen geplaatst worden in het regulier onderwijs met een leerlinggebonden financiering. Een deel van de leerlinggebonden financiering moet worden herbested voor ambulante begeleiding bij een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs.

2.2. Omvang van de rugzak primair onderwijs

In deze paragraaf wordt de leerlinggebonden financiering in het primair onderwijs weergegeven. De omvang van deze leerlinggebonden financiering rugzak is gebaseerd op de huidige bekostiging voor ambulante begeleiding die de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs ontvangen (AB-middelen) en de bekostiging die basisscholen ontvangen voor een leerling met een handicap in het kader van het aanvullend formatiebeleid (AFB-regeling). De wijze waarop de omvang is berekend sluit aan bij de brief van 31 mei 2000 (Kamerstukken II, 2000/ 2001, 26 629), alleen de bedragen zijn geactualiseerd. De omvang van de AFB-bekostiging is reeds verhoogd i.v.m. de investeringen van vorig jaar.

De leerlinggebonden financiering (de rugzak) bestaat uit een aantal formatierekeneenheden voor personele kosten en een geldbedrag voor materiële kosten. Een deel van deze financiering moet worden herbested bij het REC. De omvang van het leerlinggebonden budget en het her te besteden deel zijn afhankelijk van de onderwijssoort.

Bij plaatsing van een geïndiceerde leerling in de speciale basisschool (SBAO) wordt de omvang van de leerlinggebonden financiering afgestemd op de zorgmiddelen die met de plaatsing gemoeid zijn. Het leerlinggebonden budget wordt vastgesteld op het verschil tussen het leerlinggebonden budget binnen de basisschool en de zorgmiddelen in de speciale basisschool. Concreet betekent dit dat bij de rugzak in het SBAO 12,6 fre's in mindering gebracht moet worden op het fre-deel van de rugzak en fl. 375,- op het MI-deel. De totale bekostiging van een geïndiceerde leerling in het SBAO ligt inclusief de zorgmiddelen even hoog als de bekostiging voor een geïndiceerde leerling in het reguliere onderwijs.

In het onderstaande schema wordt een overzicht gegeven van de leerlinggebonden financiering per onderwijssoort.

Onderwijssoort	Fre-deel Rugzak totaal	Fre-deel SO	Fre-deel BAO	MI-deel Rugzak totaal	MI-deel SO	MI-deel BAO
Doof	75.9	36.9	39	4300	2200	2100
SH	35.6	16.6	19	2500	700	1800
ESM	35.6	16.6	19	2500	700	1800
LG	35.6	16.6	19	2600	800	1800
LZ-som.	35.6	16.6	19	2500	700	1800
ZMLK	35.6	16.6	19	2400	300	2100
LZ-psych	35.6	16.6	19	2500	700	1800

ZMOK	35.6	16.6	19	2500	700	1800
PI	35.6	16.6	19	2500	700	1800
MG	35.6	16.6	19	2500	700	1800

Toelichting op het schema algemeen:

- De genoemde bedragen zijn indicatief. De MI-bedragen zijn afgerond op honderdtallen.
- De AB is gebaseerd op het aantal minuten AB uit het formatiebesluit WEC (incl. ADV). Dit aantal bedraagt: 189 minuten (16.6 fre) voor de onderwijssoorten LZ (cl. 3 en 4), ZMLK, ZMOK, PI en MG, 193 minuten (17 fre) voor SH en ESM, 241 minuten (21.1 fre) voor LG en 420 minuten (36.9 fre) voor doof. Vervolgens zijn deze AB-tarieven met uitzondering van doof geharmoniseerd naar 16.6 fre.
- De AFB- tarieven gebaseerd op de fre- aantallen (incl. ADV) uit de AFB-regeling voor basisscholen, gepubliceerd in december 2000 (voor het schooljaar 2001/ 2002). Hierin zijn geen wijzigingen aangebracht.

Toelichting per onderwijssoort:

- Doof kent van oudsher een hoge vergoeding AB en AFB. In de eerste fase LGF blijft dit tarief ongewijzigd.
- Het AB-tarief van de onderwijssoorten SH en ESM gaat van 17 naar 16.6. Het verschil zal gebruikt worden om het AB tarief voor SH in het vo te verhogen van 8.5 naar 11.1 (zie paragraaf 2.4.).
- Het verschil in AB-tarief voor LG tussen de huidige- en de nieuwe situatie wordt toegevoegd aan de bekostiging voor preventieve ambulante begeleiding van de betreffende scholen. In totaliteit gaat het om een budget van ca. fl. 4.4 mln.
- De omvang van de leerlinggebonden financiering in het ZMLK is vastgesteld op het tarief van de onderbouw. Er komt een aanvullende regeling voor de bovenbouw basisonderwijs ter continuering van de extra fre-toekenning voor de bovenbouw. Deze houdt in dat reguliere scholen voor de opvang van een ZMLK- leerling in de bovenbouw 20 fre extra aanvullende formatie kunnen aanvragen conform de nu geldende regeling voor aanvullende formatie basisonderwijs.
- De bekostiging van cluster 4 (LZ-psych., ZMOK en PI) is geharmoniseerd.
- De huidige bekostiging voor MG-leerlingen in het regulier onderwijs is relatief laag. Daarom zal in overleg met het veld de leerlinggebonden financiering voor MG-leerlingen worden herzien (binnen het financiële kader LGF).

In het onderstaande schema is per onderwijssoort aangegeven hoeveel een geïndiceerde leerling op dit moment kost in het speciaal onderwijs en hoeveel een leerling kost in het regulier onderwijs op basis van de genoemde rugzakbedragen.

Onderwijssoort	Kosten SO	Leerlinggebonden financiering BAO			
		regulier	personeel	MI	totaal
Doof	34.070	5900	37.950	4300	48.150
SH	22.053	5900	17.800	2500	26.200
ESM	21.294	5900	17.800	2500	26.200
LG	28.523	5900	17.800	2500	26.200
LZ-cl. 3	18.100	5900	17.800	2500	26.200
ZMLK	18.236	5900	17.800	2400	26.200
LZ- cl. 4	17.984	5900	17.800	2500	26.200
ZMOK	16.260	5900	17.800	2500	26.200
PI	22.182	5900	17.800	2500	26.200
MG	39.818	5900	17.800	2500	26.200

In het schema is:

- De genoemde bedragen zijn indicatief.

- Bij de berekening uitgegaan van een bedrag per fre van f 500,-
- Voor de reguliere bekostiging van een leerling in het basisonderwijs is uitgegaan van een bedrag fl. 5900,-
- De so-kosten voor ZMLK, LZ en ZMOK zijn nog exclusief de nieuwe investeringen
- Voor MG is uitgegaan van het gewogen gemiddelde van de huidige MG-bekostigingsbedragen.

2.3. Leerlinggebonden financiering voor scholen voor voortgezet onderwijs

De leerlinggebonden financiering in het voortgezet onderwijs (vo) wordt naar analogie van het primair onderwijs ingevoerd. Daarbij moet rekening worden gehouden met drie belangrijke verschillen tussen voortgezet en primair onderwijs:

- Het voortgezet onderwijs kent een gesegregeerd stelsel. Integratie van gehandicapte leerlingen binnen de schoolsoorten is alleen mogelijk voor zover deze leerlingen voldoen aan de wettelijke toelatingsvoorwaarden.
- Binnen het voortgezet onderwijs is sprake van een zorgstructuur bestaande uit leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs (LWOO/ PRO). De uitwerking van de leerlinggebonden financiering is afgestemd op deze zorgstructuur.
- Het voortgezet onderwijs kent op dit moment in vergelijking tot het basisonderwijs in beperkte mate middelen voor aanvullende vergoeding voor vo-scholen die een gehandicapte leerling opvangen. Derhalve is in de begroting 2001 fl. 5 mln. gereserveerd om de invoering van de leerlinggebonden financiering in het voortgezet onderwijs te versterken.

Ten aanzien van de huidige vergoedingen in het voortgezet onderwijs voor leerlingen met een handicap kan het volgende worden opgemerkt:

Het voortgezet onderwijs kent geen AFB-regeling zoals die geldt in het basisonderwijs. Kinderen met een handicap kunnen wel in aanmerking komen voor ambulante begeleiding uit het speciaal onderwijs. Op advies van de commissie van onderzoek van de school voor voortgezet speciaal onderwijs kan voor leerlingen AB toegekend worden voor de onderwijssoorten doof, sh, lg en alle mg-combinaties.

Daarnaast ontvangen leerlingen afkomstig uit het speciaal onderwijs van de soorten zmlk, lz, zmok en pi die worden teruggeplaatst naar het reguliere onderwijs nog een jaar lang ambulante begeleiding vanuit de speciale school.

Het voortgezet onderwijs kent ook nog de volgende mogelijkheden voor extra bekostiging ten behoeve van de opvang van leerlingen met een handicap:

Allereerst is er een regeling voor leerlingen met een auditieve- of visuele handicap. Op basis van deze regeling kan een vo-school een vergoeding voor personeelskosten t.b.v. extra begeleiding aanvragen. Bij inwilliging van een aanvraag voor één leerling, ontvangt de school 0,0400 formatieplaats (ca. fl. 4632,-) voor een schooljaar. Voor elke volgende leerling in dat schooljaar ontvangt de school 0,0250 formatieplaats (ca. fl. 2895,-).

Scholen die een leerling met een andere handicap opvangen kunnen een aanvraag indienen voor aanvullende bekostiging. Toekenning vindt plaats op basis van een beoordeling van de aanvraag. De bekostiging is afhankelijk van het aangevraagde bedrag en de ingediende onderbouwing van de inzet van de gevraagde middelen.

Tenslotte kent het voortgezet onderwijs ook nog een regeling voor leerlingen met lichtere aandoeningen. Het betreft hier bijv. dyslexie, ADHD en lichte vormen van autisme of aanverwante stoornissen. Leerlingen met een dergelijke problematiek zullen veelal niet voldoen aan de LGF-criteria. De middelen die gemoeid zijn met deze regelingen blijven behouden in het voortgezet onderwijs. Om de administratieve last van de vo-scholen te verlichten, wordt op dit moment in overleg met het veld bekeken of en hoe het bedrag (gemoeid met de regelingen) toegevoegd kan worden aan de lumpsum bekostiging van de scholen.

Met de introductie van LGF in het voortgezet onderwijs verdwijnen bovengenoemde regelingen.

2.4. Omvang van de rugzak in het voortgezet onderwijs

In deze paragraaf wordt de omvang van de leerlinggebonden financiering in het vo weergegeven. Het deel van de leerlinggebonden financiering dat naar de vo-scholen gaat bestaat alleen uit een geldbedrag (voor zowel personeel als materieel) in verband met de lumpsum bekostiging in het voortgezet onderwijs. Evenals in het PO, wordt bij de vaststelling van de omvang van de leerlinggebonden financiering in het LWOO/ PRO rekening gehouden met de zorgmiddelen die met een plaatsing in het LWOO/ PRO reeds gemoeid zijn. Er wordt daarom uitgegaan van één bedrag voor leerlingen in het LWOO/ PRO en een bedrag voor leerlingen geplaatst in het overig vo. Bij de vaststelling van de omvang van het leerlinggebonden budget is gelet op het evenwicht met de bekostiging in het vso. De leerlinggebonden financiering in het voortgezet onderwijs is net als in het primair onderwijs opgebouwd uit twee componenten: een her te besteden deel voor ambulante begeleiding en een budget voor de school. De eerste component komt qua omvang globaal overeen komt met de middelen die met de huidige ambulante begeleiding zijn gemoeid. De omvang van de ambulante begeleiding bedraagt voor de meeste onderwijssoorten volgens het formatiebesluit WEC 126 minuten (11.1 fre) per leerling. Doof (193 minuten =17 fre), SH (97 minuten =8.5 fre) en LG (241 minuten =21.2 fre) hebben aparte aantallen minuten. Deze minuten zijn omgerekend naar fre's en geldbedragen (1 fre = fl. 500,-). De tweede component bestaat uit een budget voor de school. Dekking voor dit deel van de leerlinggebonden financiering komt uit de middelen (fl. 5 mln.) die in het kader van de VJN 2000 is voor de rugzak in het vo beschikbaar zijn gekomen en de middelen die nu gemoeid zijn met de regeling voor de auditief gehandicapte leerlingen. et evenwicht met de bekostiging in het vso.

Onderwijssoort	AB-deel (V)SO fre's fl.		Deel 'overig' VO	Deel LWOO/ PRO	Rugzak 'overig' VO totaal	Rugzak LWOO/ PRO totaal
Doof	17	8.500	6.000	4.600	14.500	13.100
SH	11.1	5.550	6.000	3000	11.550	8.550
LG	17	8.500	6.000	3000	14.500	11.500
LZ cl. 3.	11.1	5.550	6.000	3000	11.550	8.550
ZMLK	11.1	5.550	6.000	3000	11.550	8.550
LZ cl.4.	11.1	5.550	6.000	3000	11.550	8.550
ZMOK	11.1	5.550	6.000	3000	11.550	8.550
PI	11.1	5.550	6.000	3000	11.550	8.550
MG	11.1	5.550	6.000	3000	11.550	8.550

Toelichting op het schema per onderwijssoort:

- Doof: Evenals in het po geldt voor doof een van oudsher hoog tarief voor AB. Dit tarief blijft in de eerste fase LGF ongewijzigd.
- SH: Het AB-tarief voor SH is in de huidige situatie relatief laag met 8.5 fre. Dit lage tarief is niet goed te verantwoorden in vergelijking met de andere onderwijssoorten en wordt daarom geharmoniseerd met de andere onderwijssoorten en komt daarmee op 11.1 fre. Dekking voor deze verhoging wordt gevonden in de neerwaartse harmonisatie bij SH en ESM in het so. (Deze verhoging van het AB-deel geldt alleen voor de rugzak niet voor de terugplaatsingsbegeleiding: zie paragraaf 4.3).
- LG: Het LG kent een sterk afwijkend bekostigingsniveau. Voorgesteld wordt dit hogere niveau voor een deel te handhaven en voor een deel –net als bij het po- over te hevelen naar de preventieve ambulante begeleiding.
- De bekostiging voor cluster 4 is geharmoniseerd.

In het onderstaande schema is aangegeven hoeveel een geïndiceerde leerling kost in het vso, in het vo- overig en in LWOO/ PRO.

Onderwijssoort	Kosten VSO	'overig' VO	LWOO/ PRO
Doof	30.988	25.822	29.556
SH	28.097	22.872	25.006
LG	34.934	25.822	27.956
LZ-cl. 3	24.973	22.872	25.006
ZMLK	18.708	22.872	25.006
LZ- cl. 4	23.723	22.872	25.006
ZMOK	24.252	22.872	25.006
PI	26.330	22.872	25.006
MG	41.405	22.872	25.006

In het schema:

- is uitgegaan van een gemiddelde bekostiging van een leerling in vo-'overig' van fl. 11.322,- en van een leerling in het LWOO/ PRO van fl. 16.456,-

3. De bekostiging van de REC's

Het REC ontvangt een rechtstreekse bekostiging voor de instandhouding van de commissie voor indicatiestelling en de uitvoering van de coördinerende en bestuurlijke taken.

3.1. Budgetten REC-bekostiging

In het wetsvoorstel wordt bepaald, dat de grondslag voor de bekostiging van de REC's bestaat uit vaste bedragen per REC, per school, die deelneemt aan het REC, en per geïndiceerde leerling met een opslag. In het onderstaande schema is uitgewerkt welke bedragen in dit verband aan de orde zijn. Met de bekostiging van de REC's is in totaal fl. 20 mln. gemeoid. Dit budget is structureel toegevoegd aan de uitgaven in het kader van LGF. In het schema is weergegeven hoe de verdeling van REC-middelen zal plaatsvinden. Er is 11 mln. gemeoid met het leerlinggebonden deel van de REC-bekostiging. Dit deel kan normatief toegekend worden aan de indicatiestelling. Daarnaast is er 9 mln. toe te rekenen voor bestuurlijke en coördinerende taken van de REC's. Het bedrag dat een REC voor deze taken ontvangt, wordt gebaseerd op een vaste voet van fl. 60.000,- per REC en een bedrag per in het REC participerende school van fl. 20.000,-. Bij toedeling naar REC, school en geïndiceerde leerlingen gaat er geen REC op achteruit in vergelijking tot de huidige faciliteringsregelingen. REC's zijn vrij in de inzet van de beschikbare middelen. In het overzicht is uitgegaan van een bekostiging van fl. 400,- per geïndiceerde leerling en ca. 27.000 indicaties (geschat op basis van de instroomgegevens).

Overzicht REC bekostiging

Cluster	Aantal REC's	Aantal Scholen	Leerlingen + Amb beg 01/16/2001	Indicaties o.b.v. Herind. na 2 jaar	fl 400	fl 20,000	fl 60,000	Totalen
					* Indicaties	* Scholen	* REC's	
2	5	51	12,472	6,236	2,494,400	1,020,000	300,000	3,814,400
3	19	176	25,247	12,624	5,049,400	3,520,000	1,140,000	9,829,400
4	14	101	17,343	8,672	3,468,600	2,020,000	840,000	6,388,600
Totalen	38	328	55,062	27,531	11,012,400	6,560,000	2,280,000	19,852,400

3.2. Systematiek REC-bekostiging

De bekostiging van een REC wordt, zoals opgemerkt, voor een deel bepaald door het aantal geïndiceerde leerlingen. Dit deel zal worden toegekend op basis van het aantal leerlingen dat door de commissie voor de indicatiestelling is geïndiceerd op de teldatum in het voorafgaande schooljaar ($t - 1$). Het overige deel van de REC-bekostiging is gebaseerd op het aantal scholen binnen het REC. De bekostiging van het REC op basis van het aantal geïndiceerde leerlingen zal op een later tijdstip in werking treden, zoals is vermeld in artikel XII van het wetsvoorstel. Immers in de beginjaren van het REC zal de CvI in het daaraan voorafgaande jaar geen of slechts een beperkt aantal leerlingen hebben geïndiceerd. In de overgangsregeling zal het REC derhalve worden bekostigd voor een normatief vastgesteld aantal indicaties op basis van het werkelijke aantal zittende leerlingen op de teldatum.

3.3. Budget commissie voor begeleiding

Anders dan in de Memorie van Toelichting bij dit wetsvoorstel is aangegeven, is na overleg met het onderwijsveld over de nadere uitwerking van de bekostiging geconcludeerd om de met onderzoek verband houdende middelen van de commissies van onderzoek (toekomstige commissies voor begeleiding) niet over te hevelen naar de commissies voor indicatiestelling. Deze middelen, die ruim f. 50 mln. bedragen, worden op schoolniveau toegekend. Scholen zijn verplicht om uit deze middelen onderzoekswerk te verrichten ten behoeve van de indicatiestelling. Het REC coördineert dit. Scholen kunnen deze middelen desgewenst centraal inzetten in het REC bijv. voor de inrichting van een onderzoeks- en adviescentrum.

4. Bekostiging scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs

4.1. Harmonisatie cluster 4

In het kader van de begroting 2002 zal worden voorgesteld om met ingang van 1 augustus 2002 de bekostiging van cluster 4 aan te passen in de vorm van de invoering van extra formatie klassenassistenten. Op deze wijze krijgen de desbetreffende scholen meer formatieve ruimte om de toenemende gedragsproblematiek binnen de leerlingenpopulatie te hanteren. Deze invoering is zodanig dat er ook sprake is van een harmonisering binnen cluster 4. De kosten daarvan bedragen f. 22,5 mln.

In de nieuwe situatie zullen de budgetten per cluster 4-leerling gemiddeld toenemen:

- so leerlingen t/m 7 jaar gaan naar een bekostigingsniveau van 41,6 formatierekeneenheden per leerling (dit aantal is op dit moment gemiddeld 36,7);
- so leerlingen vanaf 8 jaar gaan naar een niveau van 33,6 formatierekeneenheden per leerling (op dit moment gemiddeld 27,6);
- vso leerlingen gaan naar een niveau van 43,6 formatierekeneenheden per leerling (hierbij blijft het zmk op het huidig niveau en gaat het lz, nu 42,0, erop vooruit).

Aan de pi-scholen wordt een extra budget toegekend (van f. 1,5 mln) om het huidig bekostigingsniveau te handhaven.

4.2. Klassenassistenten zmlk

Eveneens in het kader van de begroting 2002 wordt ook voor het zmlk voorgesteld de formatie klassenassistentie te verhogen. Op deze wijze krijgen de scholen meer formatieve ruimte om de verzwarende van de problematiek in het zmlk op te vangen. De verzwarende betreft zowel (bijkomende) gedragsproblematiek als de syndromen die steeds complexer zijn geworden. Hierdoor is de werkdruk sterk toegenomen. Om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen en de werkdruk van de leerkrachten te verlichten wordt voorgesteld te investeren in onderwijsondersteunend personeel. Met de inzet van klassenassistenten worden 'meer handen in de klas' gerealiseerd. Voorgesteld wordt de formatie klassenassistentie zowel in het so als het (v)so te verhogen met 40 minuten.

4.3. Bekostiging taken –en functies

Uit het taken- en functieonderzoek, waarover ik u in de voortgangsrapportage LGF (14 december 2000 Kamerstuk II 2000/01, 26 629, nr. 12) heb geïnformeerd, bleek dat de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs een aantal taken uitvoeren die tot op heden niet afzonderlijk worden benoemd en dien ten gevolg ook niet afzonderlijk worden bekostigd. Omdat het wel belangrijk is dat deze taken worden uitgevoerd, is besloten deze taken te benoemen en ook de bekostiging te regelen. Alvorens in te gaan op de wijze van bekostiging volgt eerst een opsomming van de taken:

1. opvang van kinderen jonger dan 4 jaar
2. opvang van leerlingen geplaatst in residentiële instellingen
3. ambulante begeleiding ten behoeve van leerlingen die zijn teruggeplaatst naar het regulier onderwijs
4. tijdelijke opvang van leerlingen ten behoeve van observatie of als gevolg van een crisissituatie

5. preventieve ambulante begeleiding.

Ad 1.

De scholen ontvangen voor de opvang van kinderen jonger dan 4 jaar apart formatie op basis van artikel 117, zevende lid. Deze formatie wordt per onderwijssoort vastgesteld, uitgaande van de toelatingspraktijk van de afgelopen jaren. De aantallen kinderen jonger dan 4 jaar die in de afgelopen jaren zijn toegelaten worden geïventariseerd en de formatieve ruimte die hiermee gemoeid is, blijft voor de speciale scholen behouden.

Ad 2.

Scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs die leerlingen opvangen die geplaatst zijn in residentiële instellingen kunnen een plaatsbekostiging aanvragen. Het voordeel hiervan is dat leerlingen die reeds door de zorginstellingen zijn geïndiceerd niet opnieuw voor onderwijs geïndiceerd hoeven te worden. Bovendien worden negatieve formatieve effecten voor scholen met een snelle doorstroom van leerlingen door hantering van de teldata voorkomen. De bekostiging van een plaats komt overeen met de bekostiging van een leerling.

Ad 3.

Ten aanzien van de bekostiging voor terugplaatsingsbegeleiding verandert er niets ten opzichte van de huidige situatie. De teruggeplaatste leerlingen worden meegenomen in de leerlingtelling. De vergoeding die de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs ontvangen voor deze leerlingen bedraagt de bekostiging voor één jaar ambulante begeleiding, conform de nu geldende regeling.

Ad 4 en 5.

Voor zowel de tijdelijke opvang van leerlingen die (nog) niet zijn geïndiceerd als voor de preventieve ambulante begeleiding ontvangen de scholen genormeerde formatie uitgaande van de middelen die daar nu reeds mee gemoeid zijn in het kader van de ambulante begeleiding. Daar cluster 4 vooralsnog geen preventieve ambulante begeleiding kende, wordt hiervoor vanaf 01-08-2002 f. 2,5 mln. beschikbaar gesteld. De vaststelling van de formatie zal gebaseerd worden op basis van de inventarisatie die hieronder nader wordt toegelicht. Verder worden de middelen die nu per onderwijssoort gemoeid zijn met de zogenaamde kwarttelling ingezet voor PAB in die onderwijssoort, evenals de middelen voor AB die vrijvallen door de eerder genoemde harmonisatie in het kader van de rugzakvaststelling (m.n. Bij LG).

Zoals uit bovenstaande al naar voren komt, zal de invoering van de taken -en functiebekostiging budgettair neutraal plaatsvinden. Er is hiervoor geen extra budget beschikbaar (behalve voor de preventieve ambulante begeleiding in cluster 4, waarvoor vanaf 1 augustus 2002 f. 2, 5 mln. beschikbaar komt.)

In verband met de bekostiging van het schooljaar 2002-2003 zal nog geen onderscheid worden gemaakt tussen de specifieke formatie categorieën. Deze bekostiging vindt nog volgens de huidige systematiek plaats. Voor de leerlingen, die tijdelijk worden opgevangen, de leerlingen jonger dan vier jaar en de preventief ambulante begeleide leerlingen krijgen de scholen per 2003/2004 een normatieve bekostiging toegekend. Deze normering zal plaatsvinden op basis van een inventarisatie van de huidige feitelijke omvang van deze taken. Eerdere inventarisaties hebben nog niet geleid tot betrouwbare indicaties. Uiteindelijke vaststelling van de financiële middelen die met de uitvoering van dit pakket zijn gemoeid zal plaatsvinden op grond van een nieuw inventarisatie onderzoek, dat ten tijde van de leerlingtelling op 1 oktober a.s. zal worden uitgevoerd. De scholen wordt dan gevraagd naar de feitelijke en de te verwachten omvang van de aantallen, die bij de taken (1, 4 en 5) aan de orde zijn.

4.4. Bekostiging nevenvestigingen

De formatieve en materiële bekostiging voor een nevenvestiging wordt toegekend aan de school die het onderwijs in de nevenvestiging verzorgt. Deze bekostiging van een school met een nevenvestiging is in totaliteit even groot als de bekostiging van dezelfde school zonder

deze nevenvestiging, maar met evenveel leerlingen. Daarnaast vindt vergoeding plaats van de huisvestingskosten. In verband met de huisvesting van een nevenvestiging wordt in het Gemeentefonds een aanpassing geregeld, waardoor de gemeente waarin de nevenvestiging is gelegen een vergoeding uit het Gemeentefonds ontvangt. De leerlingen in de nevenvestiging worden meegeteld voor de vergoeding uit het Gemeentefonds bij de gemeente van de nevenvestiging. De bekostiging van het Gemeentefonds is sterk gestegen vanwege de extra investeringen in het onderwijs van de afgelopen jaren.

4.5. Meervoudig gehandicapten

Bij AMvB wordt vastgesteld welke onderwijssoorten in combinatie als meervoudig gehandicapt (MG) gedefinieerd worden. Vertrekpunt onder de eerste fase LGF is dat alleen de combinaties met (z)mlk blijven gehandhaafd. De onderwijssoort LOM komt niet voor in de WEC-kaders en vervalt dan ook binnen de MG-combinaties. Voor cluster 4 blijft de huidige situatie gehandhaafd. Dit betekent dat er geen MG-combinaties worden vastgesteld.

In artikel VII van het wetsvoorstel wordt een overgangsvoorziening geboden voor scholen, die als gevolg van de nieuwe benadering van de categorie meervoudig gehandicapten minder formatie ontvangen. Indien de formatie voor deze scholen voor 2002-2003 kleiner is dan de formatie voor 2001-2002 wordt een overgangsformatie vastgesteld. Met deze overgangsregeling krijgen naar verwachting 19 scholen met in totaal circa 1500 leerlingen te maken.

Met drie scholen zijn vanwege hun bijzondere expertise ten aanzien van combinaties, die niet of nauwelijks in andere REC's voorkomen, afzonderlijke afspraken gemaakt.

Het betreft hier allereerst de scholen voor epilepsie. Het mg-karakter van deze scholen komt te vervallen. Hiervoor in de plaats zullen de scholen worden aangemerkt als scholen voor langdurig zieke kinderen. Met de beide epilepsiescholen is afgesproken dat de middelen, die nu in de scholen omgaan, behouden blijven voor de eerste fase LGF. Binnen dit budget zal een taken –en functiebekostiging worden vastgesteld in verband met (preventieve) ambulante begeleiding en leerlingen, die tijdelijk dan wel vanuit residentiële plaatsen worden opgevangen. Daarnaast zullen incidenteel beperkte middelen beschikbaar worden gesteld voor de inrichting van een steunpuntennetwerk ten behoeve van expertise-overdracht. De afspraken met de epilepsiescholen kunnen volledig worden verwezenlijkt binnen de kaders van dit wetsvoorstel.

De MG-combinatie doof/blind komt in de indicatiecriteria te vervallen. Leerlingen met deze combinatie van handicaps zijn aangewezen op opvang door de IvD-instelling Rafaël. Met deze instelling is afgesproken, dat de leerlingen van deze instelling op het huidige niveau bekostigd blijven en dat, aangezien de instelling residentiële leerlingen opvangt, de formatie wordt vastgesteld conform artikel 71c van dit wetsvoorstel. Dit arrangement is getroffen om de bijzondere expertise van Rafaël op het terrein van onderwijs aan doofblinden, en de daarmee samenhangende faciliteiten, in stand te houden.

4.6. Afdelingen voor zeer moeilijk lerende kinderen

In artikel VIII van het wetsvoortsel wordt de omzetting van de afdelingen voor ZMLK geregeld. Deze afdelingen zijn nu nog verbonden aan voormalige MLK-scholen (nu speciale basisscholen). Afhankelijk van het aantal leerlingen ingeschreven bij de afdeling kan gekozen worden voor omzetting in een zelfstandige school of omzetting in een nevenvestiging van een bestaande ZMLK-school. Indien voor deze laatste optie wordt gekozen, blijft de bekostiging als ware het een afdeling voor ZMLK behouden in de eerste fase LGF.